

Детска градина „РАДОСТ“
гр. Перушица, ул. «Спас Гълъбов» №1
e-mail: info-1600241@edu.mon.bg

УТВЪРДИЛ:

.....
Иванка Маринова - Директор
Заповед № РД-09-05/15.09.2023 г.

**ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ
НА ДГ „РАДОСТ“, ГР. ПЕРУЩИЦА
ЗА УЧЕБНАТА 2023/2024 г.**

I. Въведение

Програмата за превенция на ранното напускане е част от институционалната политика на ДГ „Радост“, гр. Перушица във връзка с прилагане на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с ПМС № 100/08.06.2018 г. (изм. и доп., бр. 82 от 18.10.2019 г.), както и в други национални, областни, общински и училищни политики с такава насоченост.

Програмата за намаляване дела на преждевременно напусналите ДГ „Радост“, гр. Перушица конкретизира заложените политики, мерки и дейности, съобразно спецификата и конкретните условия в институцията.

Програмата се основава на водещи принципи, както следва:

Законосъобразност – съответствие на целите и предлаганите мерки със законите и подзаконовите нормативни актове.

Кохерентност – осигуряване на координираност и взаимна обвързаност на предлаганите политики и мерки при сътрудничество на всички заинтересовани страни.

Партньорство – активно и координирано участие на институциите за образование и обучение, институциите на властта, гражданското общество и бизнеса в реализацията на политика за намаляване на отпадането от образователната система.

Прозрачност и популяризиране на мерките и резултатите – значимостта на проблема предполага висока степен на информираност на обществото.

Приемственост – осигуряване на непрекъснато действие на стратегията, независимо от управленски или други социални промени и гарантиране на постоянство в усилията и политиките за изпълнение на приетите цели и целеви показатели.

Устойчивост на резултатите – осигуряване на трайно и дългосрочно въздействие на постигнатите резултати.

Своевременност – осигуряване на навременни адекватни мерки за неутрализиране на рисковете от преждевременно напускане.

Отчетност, мониторинг и контрол – постигане на по-висока степен на ефективност.

Иновативност – създаване на нови и интензивни мерки и подходи за пълна интеграция на отпадналите от образователната система.

Изготвянето на Програмата е подчинено на основните цели на предучилищното и училищното образование и на образователната политика в Република България. Този процес е нормативно обоснован от Закона за предучилищното и училищното образование (чл. 263, ал. 1, т. 8), а приемането ѝ е в правомощията на педагогическия съвет.

В предучилищното образование акцентът е поставен върху обхвата на децата и недопускане на отсъствия и отпадане на деца от задължителното предучилищно образование.

Основни нормативни документи, използвани за разработване на програмата са: Конвенцията на ООН за правата на детето, Законът за предучилищното и училищното образование, Държавния образователен стандарт за приобщаващото образование, Механизмът за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с ПМС № 100/08.06.2018 г., както и действащите стратегически и оперативни национални и международни документи и вътрешноинституционалните документи на ДГ „Радост“, гр. Перушица.

Основни понятия:

Основните мерки, които могат да се ползват в реализиране на целите на програмата са:

- *Превенция* – предотвратяване на възникването на предпоставки за преждевременно напускане на детска градина, както и ограничаване на условията, които го благоприятстват.
- *Интервенция* – създаването на условия за ограничаване на преждевременното напускане при отчитане на конкретните заплахи на равнището на отделните лица.

II. Принципи на програмата за превенция на отпадането на деца

Програмата за превенция на отпадането на деца се базира на основни принципи на включващото образование:

1. Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование.
2. Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава.
3. Извеждане правата и интересите на децата като приоритет.
4. Равнопоставеност и приобщаване на всяко дете: не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален

произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус.

5. Зачитане и приемане на индивидуалността и уникалността на всяко дете и гарантиране подкрепа на личностното развитие.
6. Осигуряване на сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование.
7. Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователния процес.
8. Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в дейностите на детската градина.

III. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременно напускане на деца от детската градина

1. Недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на някои родители, негативно отношение към образованието от страна на родителите.
2. Липса на ефективни санкции за родителите.
3. Нисък жизнен стандарт на част от населението в резултат на продължителна безработица.
4. Проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от детска градина.
5. Липса на достатъчно финансови възможности в институцията за подкрепа на застрашени от отпадане деца по социални причини.
6. Миграционни процеси, честа смяна на местопребиваването.

IV. Анализ на влиянието на причини, водещи до отпадане от детска градина

1. Социално-икономически причини – социалният статус на родителите оказва влияние както върху продължителността на обучение на децата, така и върху причините за тяхното отпадане. Трудовата миграция на единия или и на двамата родители, поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в други области или в чужбина, води до оставане на детето на грижите на близки роднини (баби и дядовци, сестри, братя на родителите), които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с новите модели на поведение на децата. Посочването на икономически причини за отпадането на деца от образователната система е често срещаното обяснение от страна на родителите им (лоши битови условия, нисък жизнен стандарт, ниски доходи, формирани предимно от социални помощи в резултат на безработица и др.).

2. Етнокултурни причини – профилът на децата с риск от отпадане, на преждевременно напусналите и на реинтегрирани повторно, дава основание да се приеме, че този проблем е особено остър сред децата от ромски произход. Етнокултурната специфика на ромската общност като причина за отпадането е свързана с ранните бракове при момичетата, в резултат на което те спират да посещават училище.

Друг сериозен проблем е, че образованието не е ценност за родителите, защото не е свързано с конкретна практическа полза – необходимостта от подпомагане на домакинството в ежедневните дейности (грижи за по-малко дете/деца, участие в осигуряване на прехрана и др.). Родителите не оказват съдействие на децата си за оставането им в образователната система, защото обикновено са с ниско или без

образование и в повечето случаи безработни. Липсва интерес към изученото от децата през деня, към приятелския им кръг и средата, в която се развиват.

3. Здравословни и/или психологически причини, които са свързани със здравния статус на децата. Рисковете за отпадане са свързани с недостатъчна диагностика и подготовка на образователните институции за приобщаването на тези деца. Тук се включват и всички фактори на образователната среда, материалната база, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на приобщаващото образование. Психологически причини са свързани с неувереност в себе си, чувство за неуспех, отчуждение, страх и др.

4. Образователни причини, които се проявяват в няколко насоки:

- обучителни трудности, породени от неразбиране на преподаваното (сложност, трудност), което води до незаинтересованост, липса на самочувствие, отегчение и това е причина за апатия и демотивация;
- не добро владение на български език или българският език не е майчин, което е причина за по-ниски образователни резултати;
- negliжиране на отсъствията, отказът от ходене в детска градина и отпадането – липса на контрол и подкрепа;
- неидентифицирани проблеми, свързани с тормоз, агресия и/или насилие, което води до неувереност в себе си, чувство за неуспех, отчуждение и др.
- ненавременно диагностициране на риска от отпадане;

V. Анализ на състоянието – през изминалата учебна година нямаме голям брой неизвинени отсъствия в детската градина. За направените отсъствия основните причини са:

1. Краткосрочни отсъствия по медицински причини.
2. Трудна адаптация към изискванията в детската градина.
3. Краткосрочни отсъствия по семейни причини.

Силни страни:

- създадена привлекателна и богата образователна среда;
- опитни и квалифицирани педагогически специалисти и служители;
- съществуваща система на контрол от педагогическия съвет на посещаемостта в детската градина и причините за допуснати отсъствия;
- действащи екипи по обхват с представители от детската градина;
- липса на такси и други допълнителни плащания от родители за обучението и присъствието на децата в детската градина;
- установено партньорство с родителската общност, позитивни нагласи и комуникация по посока посещаемостта и недопускането на отсъствия.

Слаби страни:

- липса на достатъчно механизми и финансови възможности за подкрепа на застрашени от отпадане деца по социални и други причини.

Възможности:

- участие в проекти, Национални програми на МОН за преодоляване на пречките пред обхвата на децата в системата на предучилищното образование;
- нови форми за работа с родители;
- подобряване на взаимодействие с институциите, включени в Механизмът за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст;
- осигуряване на допълнителни средства за изграждане на привлекателна и достъпна среда, за участие на децата в допълнителни дейности;
- допълнително обучение на учителите за работа с деца от рискови и уязвими групи.

Заплахи:

- наличие на миграция по посока преместване в друго населено място или заминаване в чужбина по социално-икономически и други причини;
- ниска раждаемост, дължаща се на различни социално-икономически причини.

VI. Форми и методи за работа с деца, застрашени от преждевременно отпадане от детска градина.

1. Административни мерки и работа с институциите за превенция на отпадането, както следва:

а) отразяване на движението на децата, проследяване на преместването, писма от/до приемащите образователни институции и общини по местата на преместване;

б) подаване на информация за деца, допуснали повече от 3 дни отсъствия по неуважителни причини;

в) търсене на съдействие от общинските институции за установяване на контакт с родителите по местоживеене и обсъждане на мерки и действия за обхват, включване и превенция на отпадането;

г) установяване на диалог детска градина – институции, имащи отношение към проблема и провеждане на съвместни инициативи с отдел „Закрила на детето“ и др.

д) контрол на коректно отразяване на отсъствията на децата.

2. Възпитателни мерки за превенция на отпадането:

2.1. Работа с децата

а) ранно оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и вписването в регистър на застрашените от отпадане, както и на тези с обучителни затруднения;

б) предприемане на индивидуални мерки и дейности за превенция на ранното отпадане на ниво детска градина;

в) създаване на условия за индивидуални изяви на децата и мотивирането им за включване в различни дейности, съобразно техните интереси;

г) групови дейности и изяви за превенция на отпадане и работа с деца в риск;

д) индивидуална и допълнителна работа с деца с продължително отсъствие – възлагане на персонални задачи, стимулиране на положителни постъпки и изяви.

2.2. Работа с родителите

а) запознаване на родителите с нормативните актове и вътрешноинституционални документи (правилници, правила, програми и др.), засягащи техните задължения и отговорности, както и дейности по превенция на ранното отпадане;

б) прилагане на нови подходи в работата с родителите – алтернативни родителски срещи, активно включване в общи дейности, родители-партньори на детската градина;

в) индивидуална работа с родители на застрашени от отпадане деца.

2.3. Работа с педагогически специалисти и непедагогически персонал

а) изготвени документи, насочени към подобряване на организационно-административната култура на длъжностните лица;

б) повишаване на квалификацията и методическа подкрепа.

VII. Цели на програмата

ОСНОВНА ЦЕЛ: Осигуряване обхвата и посещаемостта на децата в детската градина като предпоставки за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация, ведно с намаляване на броя на отпадналите деца.

ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

- 1.** Разработване и изпълнение на институционални политики за превенция на ранното напускане на образователната система.
- 2.** Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното отпадане от образователната система с оглед ограничаване на последиците от тях.
- 3.** Насърчаване включването в предучилищното образование на деца от рискови групи и развиване на приобщаващото образование.
- 4.** Увеличаване на разнообразието и ефективността на мерките и дейностите за включване на децата в предучилищното образование.
- 5.** Увеличаване разнообразието и ефективността на прилаганите от детската градина мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно напускане на образователната система.
- 6.** Усъвършенстване работата на педагогическия екип по разработване и изпълнение на програми и дейности, в резултат на което да намалее броят на децата в риск от отпадане.

С изпълнението на целите на програмата се очаква да бъдат постигнати следните резултати:

- ранно откриване на заложите и способностите на всяко дете и насърчаване развитието и реализацията му, формиране на устойчиви нагласи и мотивация за учене през целия живот;

- осигуряване на институционална подкрепяща среда спрямо деца в риск от отпадане на ниво детска градина, основаващи се на системно наблюдение, анализ, оценка, редовна отчетност и прозрачност, от които да произтичат коригиращи действия, развиване на ресурси и насочване на въздействието съобразно установените потребности;
- създаване на положителни нагласи към образователния процес, изграждане на мотивация за посещение на детската градина и активно участие в нейните дейности;
- подобрени резултати от педагогическия процес, осигурена подходяща образователна подкрепа за развитието на всяко дете, включително на деца от уязвими етнически общности и на деца със специални образователни потребности.

VIII. ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Мерки за реализиране на програмата	Ангажирани лица - отговорници	Срок за изпълнение	Финансиране	Индикатори
I. ПОЛИТИКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА				
1.1. Осигуряване на позитивна образователна среда – психологически климат, атмосфера на взаимоотношения, управление				
1.1.1. Разработване и изпълнение на политики в детската градина				
1.1.1.1. Анализ на състоянието по обхвата на децата и неизвинените отсъствия при 4, 5 и 6-годишните деца.	педагогически специалисти директор	начало и край на учебната година и междинно	Не са необходими финансови средства	Проведени заседания на педагогическия съвет
1.1.1.2. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното отпадане от детската градина	педагогически специалисти	31.02.2024 год.	Не са необходими финансови средства	1 доклад, представен на педагогически съвет
1.1.1.3. Създаване на Екип за обхват по Механизма за съвместна работа на институциите; Организационни дейности за включване на представители на детската градина в екипите за обхват и подаване на информация чрез Информационната система за реализация на механизма (ИСРМ) при стриктно спазване на сроковете.	директор педагогически специалисти	2023/2024 год.	Не са необходими финансови средства	Заповед за формиране на екип Дейности на екипа за обхват
1.1.1.4. Идентифициране на деца с риск от отпадане	педагогически специалисти	2023/2024 год.	Не са необходими финансови средства	Поддържане на регистър
1.1.1.5. Реализиране на мерки за проследяване на отсъствията, преместването и отпадането на децата: ✓ ежедневно проследяване на присъствията на децата и вписване в дневниците;	педагогически специалисти, директор	2023/2024 год.	Не са необходими финансови средства	Брой неизвинени и извинени отсъствия. Брой преместени, напуснали деца. Заседания на педагогическия съвет

<ul style="list-style-type: none"> ✓ своевременно установяване на причините за отсъствията на децата; ✓ своевременно установяване на контакт и/или срещи с родителите на деца, които отсъстват продължително време за установяване на причините; ✓ своевременно установяване на контакт и/или срещи с родителите на деца, които отсъстват по неуважителни причини; ✓ идентифициране на деца с риск от отпадане; ✓ уведомяване на директора за наличието на деца, които отсъстват по неуважителни причини или продължително време; ✓ обсъждане на педагогически съвет на обхвата, посещаемостта и отсъствията на децата и причините 				за обсъждане на информацията за обхвата и отсъствията
1.1.1.6. Инициране от детската градина на съвместни кампании със заинтересованите страни за намаляване на риска от преждевременното напускане на детската градина и за повишаване на информираността относно значението на образованието	педагогически специалисти, родителски общности и други заинтересовани страни	2023/2024 год.	Не са необходими финансови средства	1 съвместно събитие или родителски срещи
1.1.1.7. Планиране и осъществяване на контрол за редовно и точно вписване на отсъствията на децата в задължителната документация.	директор	2023/2024 год.	Не са необходими финансови средства	Брой проверки; Контрол на водените от учителите дневници на групите

1.1.1.8. Осъществяване на контрол върху спазването на задълженията на учителите да анализират и оценяват рисковите фактори за отпадане; да предприемат адекватни мерки; да анализират и отчитат резултатите от прилагането им и при необходимост да набелязват други мерки	координатор, директор	2023/2024 год.	Не са необходими финансови средства	1 доклад от координатора на екипа за приобщаващо образование
1.2. Повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и предотвратяване на преждевременното напускане на детската градина				
1.2.1. Обмен на добри практики в детската градина	педагогически специалисти	2023/2024 год.	Не са необходими финансови средства	2 броя проведени дейности, 1 квалификационна форма
1.2.2. По-голяма достъпност, атрактивност и обогатяване на педагогическото взаимодействие чрез игри, интерактивни методи и съвременни подходи, онагледяване, практическа насоченост и други	педагогически специалисти	2023/2024 год.	В рамките на планираните бюджетни средства	Брой проверки на група
1.2.3. Обогатяване на образователната среда с подходящи дидактически ресурси, игри и други средства с цел удовлетворяване индивидуалните интереси и потребности на повече деца	педагогически специалисти	2023/2024 год.	В рамките на планираните бюджетни средства	Подобрения на образователната среда
1.2.4. Осъществяване на допълнителни дейности с децата, свързани с детската изява, интереси и потребности, които допринасят за личностното им развитие	педагогически специалисти	2023/2024 год.	В рамките на планираните бюджетни средства	Брой осъществени дейности
1.2.5. Проследяване постиженията на децата със съответните процедури и инструментариум, запознаване на родителите, докладване и корекционна	педагогически специалисти	начало и край на учебната година и междинно	Не са необходими финансови средства	Резултати от обучението по образователни направления

дейност въз основа на резултатите, ако е необходимо				Заседания на педагогическия съвет
1.2.6. Анализ на движението на децата и причини за напускането им	педагогически специалисти	2023/2024 год.	Не са необходими финансови средства	% на напусналите деца по причини в сравнение с предходната учебна година
1.2.7. Разнообразяване на престоя на децата и обогатяване на емоционалните им преживявания чрез организиране на празници и развлечения	педагогически специалисти	2023/2024 год.	В рамките на планираните бюджетни средства	Брой празници и развлечения
1.2.8. Повишаване интереса и приобщаване на децата и родителите към живота на детската градина, чрез участия в кампании, събития, отбелязване на важни дати	педагогически специалисти	2023/2024 год.	Не са необходими финансови средства	Брой участия, кампании и отбелязани важни дати
1.2.9. Прилагане на съвременни подходи за предучилищно образование, включително проучване на литература и добър педагогически опит	директор, педагогически специалисти	2023/2024 год.	Не са необходими финансови средства	основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие; диагностични процедури; дейности за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти

1.2.10. Организиране на допълнително обучение по БЕЛ за всички деца в детската градина, включително и тези, за които българският език не е майчин	директор, педагогически специалисти	2023/2024 год.	Не са необходими финансови средства	Брой допълнителни основни форми на педагогическо взаимодействие по БЕЛ
1.2.11. Допълнителна квалификация на учителите, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от отпадане и преждевременно напускане, за работа в мултикултурна образователна среда и работа с родителите	директор педагогически специалисти	2023/2024 год.	В рамките на планираните бюджетни средства	Брой квалификационни форми
1.2.12. Прилагане на разнообразни форми на работа с родителите и включването им в дейности с децата, включително на деца и родители от уязвимите групи	директор педагогически специалисти	2023/2024 год.	В рамките на планираните бюджетни средства	Брой срещи, тренинги, работилници, празници
1.2.13. Осъществяване на ефективни мерки за превенция/недопускане на тормоз в детската градина	директор, педагогически специалисти	2023/2024 год.	Не са необходими финансови средства	Програми срещу агресията и тормоза и прилагането им в детските групи
1.2.14. Провеждане на дейности, които не са дейности на детската градина	директор, педагогически специалисти	2023/2024 год.	Средства на родителите	Брой дейности и брой включени деца
1.3. Достъп до качествено образование за деца от рискови групи и деца със специални образователни потребности				
1.3.1. Създаване на координиращ екип за организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата	директор	2023/2024 год.	Не са необходими финансови средства	1 брой заповед на директора
1.3.2. Извършване на ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителни затруднения чрез скрининг	педагогически специалист	2023/2024 год.	Не са необходими финансови средства	Брой извършени скринингови тестове

1.3.3. Определяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата, включително на невладеещи добре български език. Организиране на допълнително обучение по български език	педагогически специалисти	2023/2024 год.	В рамките на планираните бюджетни средства	Брой ЕПЛР и индивидуални програми; Наличие на допълнителни педагогически ситуации по БЕЛ
1.4. Организация на образователна среда и осигуряване на необходимите ресурси:				
1.4.1. Привеждане на интериора в детската градина за нуждите на предучилищното образование	педагогически специалисти	2023/2024 год.	В рамките на планираните бюджетни средства	Осъществени подобрения
1.4.2. Осигуряване на познавателни книжки и учебни помагала	директор	2023/2024 год.	В рамките на планираните бюджетни средства	Заявки, договори и доставени помагала
1.4.3. Осигуряване на дидактични материали и съвременни средства за обучение	директор	2023/2024 год.	В рамките на планираните бюджетни средства	Осъществени подобрения
1.5. Създаване на представи и готовност за новата социална роля ученик:				
1.5.1. Педагогически ситуации за формиране на отношение към ученето	педагогически специалисти в трета и четвърта възрастови групи	2023/2024 год.	Не са необходими финансови средства	Брой деца с училищна готовност
1.5.2. Посещения в ОУ „Петър Бонев“ на деца и родители от детската градина за осъществяване на приемственост детска градина - училище	директор педагогически специалисти в четвърта възрастови групи	2023/2024 год.	Не са необходими финансови средства	Брой посещения
II. ПОЛИТИКИ ЗА ИНТЕРВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА				
2.1. Повишаване участието и ангажираността на родителите				
2.1.1. Осъществяване на контакт по всички възможни канали и начини за	педагогически специалисти	2023/2024 год.	Не са необходими финансови средства	Брой осъществени контакти

комуникация със семейства на деца, отсъстващи по неуважителни причини, отсъстващи продължително време от детска градина или за които е установен риск от отпадане				
2.1.2. Дейности с родителите с информационен и практически характер за привличането им към живота в детската група и градина	педагогически специалисти	2023/2024 год.	В рамките на планираните бюджетни средства	Брой осъществени дейности
2.2. Работа на екипа за обхват по Механизма за съвместна работа на институциите				
2.2.1. Активна работа на екипа за обхват с цел обхващане на повече деца в системата на предучилищното образование	екип за обхват	2023/2024 год.	Не са необходими финансови средства	Брой посещения на необхванати деца
2.3. Установяване контакти с дирекция „Социално подпомагане“ и отдел „Закрила на детето“ при необходимост				
2.3.1. Установяване на контакти с Дирекция „Социално подпомагане“ и отдел „Закрила на детето“ при казуси, касаещи деца в риск, включително от отпадане	директор педагогически специалисти	2023/2024 год.	Не са необходими финансови средства	При необходимост
III. КООДИНАЦИОНЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА				
1. Осъществяване на контрол по изпълнението на плана	Директор	Юли 2024 г.	Не са необходими финансови средства	1 отчет

С програмата са запознати всички членове на екипа на детската градина срещу подпис.

Програмата е публикувана на интернет страницата на детската градина.

Програмата е приета с Решение №1/15.09.2023г., взето с Протокол №1/15.09.2023 г. от заседание на Педагогическия съвет и е утвърдена със Заповед № РД-09-05/15.09.2023 г. на директора на детската градина.

